

ЗАКОН за държавните помощи

Обн., ДВ, бр. 86 от 24.10.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - 1.01.2007 г., изм., бр. 16 от 15.02.2008 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда условията, реда и процедурите по уведомяване съгласно чл. 88, ал. 3 от Договора за създаване на Европейската общност за предоставяне на държавни помощи, категориите държавни помощи, съвместими с Общия пазар, задължението за докладване, събиране и съхраняване на данни, както и преценката за съответствието на държавните помощи, за които не е задължително да бъде уведомявана Европейската комисия.

(2) Този закон се прилага както по отношение на схемите за държавна помощ, така и по отношение на индивидуалните държавни помощи.

(3) Този закон се прилага и по отношение на държавните помощи, за които се изисква уведомяване, на помощите, попадащи в обхвата на груповото освобождаване, и на минималните помощи в областта на земеделието и рибарството, доколкото в специален закон не е предвидено друго.

Чл. 2. Предоставянето на държавна помощ е несъвместимо с Общия пазар, освен в изрично предвидени случаи.

Чл. 3. Предоставянето на държавна помощ е съвместимо с Общия пазар, когато помощта:

1. има социален характер и се предоставя на отделни потребители, при условие че помощта се оказва без дискриминация относно произхода на съответните стоки;

2. е предназначена да отстрани щетите, причинени от природно бедствие или други извънредни събития.

Чл. 4. Предоставянето на държавна помощ може да бъде прието за съвместимо с Общия пазар, когато помощта:

1. насърчава икономическото развитие на райони с ниско жизнено равнище или с висока безработица;

2. подпомага изпълнението на проект със значителен икономически интерес за Европейската общност или за преодоляване на съществени трудности в икономиката на Република България;

3. подпомага развитието на определени стопански дейности или отделни икономически райони, доколкото не се засягат търговските условия в степен, която противоречи на общия интерес;

4. подпомага запазването на културното и историческото наследство, ако не засяга търговските условия и конкуренцията в Европейската общност до степен, която противоречи на общия интерес;

5. е разрешена с решение на Съвета, прието с квалифицирано мнозинство, по предложение на Европейската комисия.

Глава втора ПРАВОМОЩИЯ НА МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ И НА МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО

И ПРОДОВОЛСТВИЕТО

Чл. 5. (1) Министерът на финансите е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи на национално, областно и общинско равнище, с изключение на схеми на помощ или индивидуални помощи в областта на земеделието и рибарството.

(2) Министерът на финансите:

1. осъществява наблюдението, координацията и взаимодействието с Европейската комисия в областта на държавните помощи;

2. приема, разглежда и оценява уведомленията за държавна помощ за съответствие със законодателството в областта на държавните помощи; наблюдава проектите за нови и измененията на съществуващите помощи за съответствие с провежданата в Европейската общност и в Република България политика по отношение на държавните помощи;

3. изпраща уведомленията за държавни помощи до Европейската комисия;

4. изготвя становища относно държавните помощи, попадащи в обхвата на груповото освобождаване, както и относно минималните помощи;

5. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) извършва оценка на максималния интензитет на регионалната помощ и на специфичния местен обхват на районите в Република България, приемливи за регионална помощ и представя на Европейската комисия уведомление за регионалната карта на държавните помощи, предварително съгласувана с министъра на регионалното развитие и благоустройството;

6. изисква, събира и обработва информацията от всички администратори на помощ, включително за минималните помощи, и съхранява обобщена информация за тях;

7. изготвя годишен доклад за държавните помощи и го изпраща до Европейската комисия;

8. изготвя становища и подпомага администраторите на помощ с оглед изпълнение на задълженията, произтичащи от правото на Европейската общност и на Република България в областта на държавните помощи;

9. изготвя становища по предложения за ново или за промени в съществуващото законодателство в областта на държавните помощи;

10. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи.

(3) Министерът на земеделието и продоволствието:

1. осъществява наблюдението, координацията и взаимодействието с Европейската комисия в областта на държавните помощи в земеделието и рибарството;

2. изпраща уведомленията за държавни помощи в земеделието и рибарството до Европейската комисия;

3. изготвя годишен доклад за държавните помощи в областта на земеделието и рибарството и го изпраща до Европейската комисия;

4. изготвя становища относно държавните помощи в областта на земеделието и рибарството, попадащи в обхвата на групово освобождаване, както и относно минималните помощи в тези отрасли;

5. изготвя становища по предложения за ново или за промени в съществуващото законодателство по

държавните помощи в областта на земеделието и рибарството;

6. участва в дейността на работните органи на Европейската комисия по въпросите на държавните помощи в областта на земеделието и рибарството.

Глава трета ПРОЦЕДУРИ

Чл. 6. (1) Всеки администратор на помощ е длъжен да предоставя на министъра на финансите необходимата информация за администрираните от него помощи в съответствие с правото на Европейската общност и този закон.

(2) В срок до 31 март на текущата година органите на централната изпълнителна власт и на местното самоуправление, както и другите администратори на помощ представят на министъра на финансите доклад за предоставените от тях държавни помощи на базата на отчетните данни за предходната година. Информацията за данъчните мерки, изискващи обработка на декларации на данъчнозадължените лица, се предоставя не по-късно от 10 юни на текущата година по предварителни данни, като окончателните данни се предоставят не по-късно от 10 юли същата година. Всички доклади на администраторите на помощ до министъра на финансите се публикуват в интернет страницата на съответния администратор на помощ.

(3) Въз основа на получената от администраторите на помощи информация по ал. 2 министърът на финансите изготвя годишен доклад за предоставените държавни помощи в Република България за предходната година и до 30 юни на текущата година го предоставя на Народното събрание, Министерския съвет и Европейската комисия.

(4) Министърът на финансите издава наредба за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия.

Чл. 7. (1) Всеки администратор на помощ е длъжен да уведоми предварително министъра на финансите за всяко намерение за предоставяне на нова държавна помощ.

(2) Целите, съдържанието и конкретните параметри на всяка нова държавна помощ се разработват от администратора на помощ, като се посочват подробно в уведомлението, което се изпраща до министъра на финансите в писмена и електронна форма.

Чл. 8. (1) Министърът на финансите препраща получените уведомления за държавна помощ до Европейската комисия след получаване на цялата необходима информация от администратора на помощта.

(2) Когато министърът на финансите констатира, че уведомлението за държавна помощ или предлаганата помощ не е в съответствие с правилата и политиката в областта на държавните помощи, той уведомява администратора на помощта, като предлага подходящи мерки за привеждането ѝ в съответствие.

(3) Администратор на помощ, който не приведе помощта в съответствие съгласно предложението на министъра на финансите, е длъжен да изготви и изпрати до министъра на финансите писмена декларация и мотиви за отказа. Министърът на финансите препраща уведомлението до Европейската комисия във вида, заявен с декларацията на администратора на помощта.

(4) Комуникацията с Европейската комисия по всички въпроси, свързани с държавните помощи, се осъществява чрез министъра на финансите, съответно министъра на земеделието и продоволствието, и чрез Постоянното представителство на Република България към Европейските общности.

(5) След получаване на положително решение на Европейската комисия министърът на финансите информира администратора на помощта, че тя може да бъде предоставена.

(6) Европейската комисия се произнася по съвместимостта на планираната държавна помощ, като до

приемане на решението администраторът на помощ не я привежда в действие.

(7) Администраторът на помощ носи цялата отговорност за законосъобразността на предоставяните държавни помощи, за които подава уведомления, както и за изпълнението на решенията на Европейската комисия във връзка с тях.

Чл. 9. (1) В случаите, когато помощта попада в обхвата на групово освобождаване, администраторът на помощ предварително съгласува с министъра на финансите планираната държавна помощ.

(2) Министърът на финансите разглежда постъпилата информация и изготвя становище относно съответствието на държавната помощ с правилата за групово освобождаване.

(3) В случаите на несъответствие министърът на финансите предлага на администратора на помощта да приведе мярката в съответствие в срок до 14 дни от датата на получаване на предложението. Когато администраторът на помощта не приведе в съответствие държавната помощ в определения срок, министърът на финансите го уведомява, че помощта не отговаря на критериите за групово освобождаване.

(4) Администратор на помощ, който не приеме становището на министъра на финансите и предостави държавната помощ, носи отговорност за нейната законосъобразност.

(5) Администраторът на помощ информира министъра на финансите в срок до три дни от предоставянето на всяка държавна помощ, попадаща в обхвата на групово освобождаване, след което публикува информацията в своята интернет страница, в тридневен срок.

(6) Министърът на финансите информира Европейската комисия за предоставянето на държавни помощи, попадащи в обхвата на групово освобождаване, по предвидения в съответните регламенти ред.

Чл. 10. (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2008 г.) Министърът на земеделието и продоволствието определя помощите в обхвата на груповото освобождаване в областта на земеделието и рибарството и в тридневен срок публикува информацията в интернет страницата на Министерството на земеделието и продоволствието.

Чл. 11. (1) При предоставянето на минимална помощ не се изисква предварително уведомяване, съгласуване и разрешаване, но тя се публикува в интернет страницата на администратора, предоставил минималната помощ.

(2) Администраторът на помощ упражнява контрол за законосъобразното предоставяне на минимални помощи в съответствие с действащия регламент на Европейската общност относно прилагането на чл. 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ.

(3) Министърът на земеделието и продоволствието упражнява контрол за законосъобразното предоставяне на минимални помощи в съответствие с Регламент (ЕО) № 1860/2004 на Комисията относно прилагането на чл. 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност относно минималната помощ в областта на земеделието и рибарството.

(4) Администраторът на помощ информира министъра на финансите в срок до три дни от предоставянето на всяка помощ, попадаща в обхвата на минимална помощ.

(5) Министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и продоволствието, информира Европейската комисия за предоставянето на минимални помощи по предвидения в регламентите по ал. 2 и 3 ред.

Чл. 12. (1) Въз основа на информацията, предоставена от администратора на помощ, министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и продоволствието, въвежда, обработва и съхранява обобщена информация за предоставените държавни помощи, включително за тези, които представляват групово освобождаване, както и за минималните помощи.

(2) За осигуряване на прозрачност и докладване на държавните помощи министърът на финансите, съответно министърът на земеделието и продоволствието, води и поддържа регистри и архиви с информацията относно:

1. всички постъпили уведомления, включително изпратените до Европейската комисия;
2. решенията на Европейската комисия за схемите за държавна помощ и индивидуалните държавни помощи;
3. предоставените минимални помощи;
4. помощите, попадащи в обхвата на груповото освобождаване;
5. други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

(3) Администраторът на помощ води и поддържа собствени регистри на държавните и минималните помощи, като отговаря за достоверността на данните в тях, и при поискване осигурява достъп на представител на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и продоволствието, до този регистър.

(4) Информацията по ал. 2 и 3 се съхранява за срок от 10 години, считано от датата на последното плащане по схемата или по индивидуално предоставената помощ.

Чл. 13. (1) Министърът на финансите подпомага при необходимост администраторите на помощ и следи за спазването на политиката в областта на държавните помощи.

(2) В случай че Европейската комисия поиска информация или съдействие от Република България, министърът на финансите се обръща към съответния администратор на помощ с искане да предостави необходимата информация и да направи съответните декларации.

(3) Администраторът на помощ е длъжен в 7-дневен срок да отговори на запитването, да предостави исканата информация и да окаже пълно съдействие по поставения въпрос.

(4) Получателят на помощта е длъжен да оказва пълно съдействие на администратора на помощ, на министъра на финансите, съответно на министъра на земеделието и продоволствието, и на Европейската комисия, включително да предостави информация или декларация и да изрази становище по конкретния случай в 7-дневен срок.

Чл. 14. (1) Когато Европейската комисия постанови решение за прекратяване на помощта, министърът на финансите изисква от администратора на помощта да предприеме действия за изпълнение на това решение в 7-дневен срок и да публикува в съответната интернет страница на администратора на помощта постановените решения за прекратяване на помощта, които са част от регистъра по чл. 12, ал. 2.

(2) Когато Европейската комисия постанови решение за възстановяване на неправомерно предоставена помощ, министърът на финансите изисква от администратора на помощта да предприеме действия за възстановяването ѝ. Помощта се възстановява съгласно решението на Европейската комисия. Получателят на неправомерно предоставената държавна помощ дължи и лихва, начислена за периода от датата, на която неправомерната помощ е била на разположение на получателя, до датата на нейното възстановяване. Размерът на лихвата се определя от Европейската комисия.

(3) Когато Европейската комисия постанови решение за прекратяване на помощ или за възстановяване на неправомерно предоставена помощ в областта на земеделието и рибарството, министърът на земеделието и продоволствието предприема действия за изпълнение на решението или съответно изисква от Държавен фонд "Земеделие" да предприеме действия за възстановяването на неправомерно предоставената държавна помощ в 7-дневен срок. Постановеното решение се публикува в интернет страницата на Министерството на земеделието и продоволствието и е част от регистъра по чл. 12, ал. 2.

Глава четвърта

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 15. Администратор на помощ, който не предостави на министъра на финансите необходимата информация за администрираните от него помощи съгласно чл. 6, ал. 1, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 2000 лв.

Чл. 16. Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 6, ал. 2, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 4000 лв.

Чл. 17. Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 7, ал. 1, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 4000 лв.

Чл. 18. Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 8, ал. 6, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

Чл. 19. Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 9, ал. 1, 4 и 5, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 4000 лв.

Чл. 20. Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 11, ал. 2 и 4, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 2000 лв.

Чл. 21. Администратор на помощ, който не изпълни задължението си по чл. 12, ал. 3 и 4, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 4000 лв.

Чл. 22. Администратор на помощ, който не предостави в срок исканата информация по чл. 13, ал. 3, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер 4000 лв.

Чл. 23. Администратор на помощ, който не предприеме действия за изпълнение на решението на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ съгласно чл. 14, ал. 1 и 2, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от 4000 до 10 000 лв.

Чл. 24. При повторно нарушение на нарушителя се налага глоба или имуществена санкция в двоен размер на първоначално наложената.

Чл. 25. (1) Нарушенията на този закон се установяват с актове, съставени от длъжностни лица, упълномощени от министъра на финансите.

(2) Въз основа на съставените актове министърът на финансите или упълномощени от него длъжностни лица издават наказателни постановления.

Чл. 26. Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Държавна помощ" е всяка помощ, предоставена от държавата или общината или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки, или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите членки.

2. "Групово освобождаване" е освобождаването от задължение за предварително уведомяване по чл. 88,

ал. 3 от Договора за създаване на Европейската общност при предоставяне на определени категории държавни помощи в съответствие с условията и реда, установени в съответните регламенти на Европейската комисия, приети на основание Регламент (ЕО) № 994/98 на Съвета.

3. "Минимална помощ" е помощта, която не нарушава и не застрашава конкуренцията или има незначително въздействие върху нея поради своя минимален размер, както е дефинирана в действащия регламент на ЕО относно прилагането на чл. 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на минималната помощ и Регламент (ЕО) № 1860/2004 на Комисията относно прилагането на чл. 87 и 88 от Договора за създаване на Европейската общност относно минималната помощ в областта на земеделието и рибарството.

4. "Администратор на помощ" е всяко лице, което планира, разработва, управлява, уведомява и докладва предоставянето на държавна помощ и на минимална помощ. Това понятие не се прилага при държавните помощи в областта на земеделието и рибарството.

5. "Съществуваща държавна помощ" са всички схеми за държавна помощ или индивидуални държавни помощи по смисъла на чл. 88, ал. 1 от Договора за създаване на Европейската общност, на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз и на приложение V, глава 2 "Политика на конкуренцията", т. 1 и 4 и глава 3 "Земеделие", буква "б" от Акта за присъединяване.

6. "Нова държавна помощ" е всяка помощ, т.е. схема за държавна помощ и индивидуална държавна помощ, която не е съществуваща, включително изменение на съществуваща държавна помощ.

7. "Схема за държавна помощ" е всеки акт, въз основа на който, без да се изискват допълнителни мерки за изпълнение, могат да се предоставят индивидуални държавни помощи на предприятия, определени в акта по общ и абстрактен начин, и всеки акт, въз основа на който помощ, която не е свързана с определен проект, може да се предостави на едно или няколко предприятия за неопределен период от време и/или в неопределен размер.

8. "Индивидуална държавна помощ" е всяка помощ, която не е предоставена въз основа на схема, или помощ, която е предоставена въз основа на схема, но подлежи на индивидуално уведомяване.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Законът за държавните помощи (ДВ, бр. 28 от 2002 г.) се отменя.

§ 3. Всички схеми за държавна помощ или индивидуални държавни помощи, с изключение на съществуващите държавни помощи, спират своето действие до постановяване на положително решение от Европейската комисия. За целта Европейската комисия се уведомява по реда на този закон за планираните мерки за подпомагане, като при необходимост те се привеждат в съответствие с наложените от комисията допълнителни условия, ако има такива.

§ 4. В Закона за насърчаване на инвестициите (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 и 153 от 1998 г., бр. 110 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 37 от 2004 г.; попр., бр. 40 от 2004 г.; изм., бр. 34, 59 и 65 от 2006 г.) в чл. 20, ал. 4 думите "Комисията за защита на конкуренцията" се заменят с "Европейската комисия".

§ 5. В Закона за данък върху добавената стойност (ДВ, бр. 63 от 2006 г.) в чл. 166 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 4 думите "случаите по чл. 1, ал. 6 от" се заменят с "минималните помощи по смисъла на".

2. В ал. 4 навсякъде думите "Комисията за защита на конкуренцията" се заменят с "Европейската комисия".

§ 6. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм., бр. 30, 33, 34, 59,

63 и 73 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 162, ал. 2, т. 6 накрая се добавя "както и решения на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ".

2. В чл. 186, ал. 3 и чл. 188, ал. 1 и 4 думите "Комисията за защита на конкуренцията" се заменят с "Европейската комисия".

3. В чл. 209, ал. 2, т. 6 след думата "съдилищата" се поставя запетая и се добавя "както и решения на Европейската комисия".

§ 7. В Закона за пощенските услуги (обн., ДВ, бр. 64 от 2000 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 45 и 76 от 2002 г., бр. 26 от 2003 г., бр. 19, 88, 99 и 105 от 2005 г., бр. 17, 34 и 37 от 2006 г.) в чл. 29а ал. 7 и 8 се отменят.

§ 8. В Закона за защита на конкуренцията (обн., ДВ, бр. 52 от 1998 г.; бр. 112 от 1998 г. - Решение № 22 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 81 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 9 и 107 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 37 и 59 от 2006 г.) в чл. 7 ал. 4 се отменя.

§ 9. Министерският съвет приема правилник за прилагане на закона в срок три месеца от обнародването му в "Държавен вестник".

§ 10. Министърът на финансите издава наредбата по чл. 6, ал. 4 в срок един месец от обнародването на закона в "Държавен вестник".

§ 11. Законът влиза в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 11 октомври 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение

на Закона за съхранение и търговия със зърно

(ДВ, бр. 16 от 2008 г.)

.....

§ 29. В Закона за държавните помощи (ДВ, бр. 86 от 2006 г.) в чл. 10 се правят следните изменения:

.....

2. Навсякъде в закона думите "Министерството на земеделието и горите" и "министъра/ът на земеделието и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и продоволствието" и "министъра/ът на земеделието и продоволствието".